גמ' אמר שמואל פסול בשר ט אאבל בעלים נתכפרו מאי טעמא דאמר קרא(א) 1 ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים אי הכי בשר נמי אמר קרא לכפר ב לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר אלמא קסבר ב שלא במקומו כמקומו דמי תנן באידך פירקין ג נתנו על הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל ואי ס"ד שלא במקומו כמקומו למה לי יחזור הכשר ויקבל וכי תימא להתיר בשר באכילה מי איכא זריקה דלא מכפרת ושריא בשר באכילה אי דיהביה כשר ה"נ ג הכא במאי עסקינן דיהביה פסול וליהוי דחוי ג דתנן וכולן שקיבלו חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל קיבלו אין זרקו לא מ"ט לאו משום דהוי דחוי לא משום דפסיל א] במחשבה אי הכי קבלה נמי ועוד מי פסלה מחשבה ג והאמר רבא ד אין מחשבה מועלת אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה לא תימא זרקו לא אלא אימא שחטו לא מאי קמ"ל דפסלה מחשבה תנינא ד לפיכך הן פוסלין במחשבה הא קמ"ל ה דמקבלה ואילך לא פסלה מחשבה מ"ט כדרבא מיתיבי ו חישב ליתן את הניתנין למטה למעלה לאלתר י כשר (למחר פסול) חזור וחישב

גמ' אמר שמואל פסול. דקתני מתני' אבשר קאי אבל בעלים נתכפרו: **על המזבח** (א). כל המזבח שוה לענין כפרה: **לכפרה נתתיו** ב]. הקשיתי (ב) כל מקומות המזבח שוין ולא לדבר אחר שתהא זריקה חשובה להתיר בה בשר דזריקה הוא דשריא לה דכתיב ודם זבחיך ישפך והדר והבשר י) תאכל (דברים יב): **יחזור הכשר ויקבל.** יחזור כהן הכשר לקבלה ויקבל כדי מתן (ג) מן הבהמה ויחזור ויתן במקומו. וקס"ד השתא דעד השתא בכהן כשר נמי איירי והאי הכשר דקתני כדי נסבה: **למה לי יחזור.** הלא נתכפרו: **וכי תימא להתיר בשר באכילה.** דזריקה הוא דשריא לה: **ומי איכא זריקה דלא מיכפרא.** כגון הך בתרייתא דלאו לכפרה אתיא דהא איכפר בקמייתא: **אי דיהביה.** שלא במקומו כהן כשר הכי נמי דלא בעי יחזור ויקבל: **הכא במאי עסקינן דיהביה פסול.** דהא דקתני נתנו על גבי הכבש ארישא קאי דקתני כל הפסולים ששחטו כו' וכולן שקיבלו את הדם כו' ועלה קאי נתנו על גבי הכבש כו' בפ"ג: **וליהוי דחוי.** כיון דאמרי' ג] שלא במקומו כמקומו דמי ובלבד שיהא במזבח כי יהביה פסול הויא לה זריקה פסולה כאילו נתנו פסול במקומו וניהוי כל הדם דחוי ולא תיהוי ליה תו תקנתא: **דהא תנן.** בההיא ד]: **וכולן שקבלו.** את הדם והפסולין קאי שקבלו את הדם במחשבת אכילת בשר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **אם יש דם הנפש.** עוד בצואר בהמה יחזור הכשר ויקבל מן הדם ויתן שלא במחשבה וכשר דמחשבה דחשיב עלה קמא לא נפסל ה] דכיון דאינו ראוי לעבודה אין מחשבתו מחשבה: **קבלו אין.** הוא דאית ליה תקנתא ו]: **מאי טעמא לאו משום.** דזריקה פסולה משויא ליה דחוי משום דגמר כפרתו: **לא.** הא דדייקינן זרקו לא ז] משום דמיפסיל במחשבה דהא בעושה מחשבה ח] קיימינא ולכוותה דייקינן זרקו לא: **א"ה.** למחשבת פסולין פסלה מקבלה שקיבל במחשבה ליפסיל ועוד מי פסל (ד) במחשבת כהן פסול: **במי שראוי לעבודה.** כהן כשר: **ובדבר הראוי לעבודה.** מנחת חטים ט) לאפוקי מנחת [העומר שהיא של] שעורים דלא חייל עלה פגול ליענש כרת באכילתה ט]: **ובמקום הראוי לעבודה.** לאפוקי נפגם המזבח. הכי מפורש במנחות (דף ה:): **לא תימא זרקו לא.** דודאי איכא תקנתא ואפי' זרקו פסול במחשבה: **אלא אימא שחטו לא.** שאם שחטו פסול במחשבה תו ליכא תקנתא דכיון דכל הפסולין כשירין לשחוט פוסלין (ה) מחשבתן: **תנינא.** בההיא משנה גופה כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה לפיכך הן (ו) פסולין במחשבה: **הא קמ"ל.** הא דקתני וכולן שקיבלו את הדם כו' [אע"ג] דבשחיטה תנן פוסלין במחשבה אבל בקבלה ומקבלה ואילך לא פסלי ולא למידק מיניה זרקו לא דה"ה לזרקו אלא קמייתא דכולהו נקט דכיון דפסול אינו ראוי לה לא פסלה מחשבתו: **כדרבא.** דאמר אין מחשבה מועלת אלא בראוי לעבודה: **חישב.** כהן כשר: **ליתן את הניתנין כו'.** ששחט או קיבל או הוליך על מנת לזרוק הזריקה שלא במקומו: **לאלתר כשר.** אם חישב על מנת לזרוק שלא במקומו היום כשר (ז) ואי נמי זריקה פסולה היא ונמצא שעבד שאר העבודות על מנת לזרוק את הדם בפסול כשר הוא בזריקה הוגנת במקומו כדאמרינן במשנה י] כל הפסולין (לקמן לו.) אין המחשבה פוסלת אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו ופסח וחטאת שלא לשמן: **חזר וחישב.** בעבודה שניה על מנת לאוכלו חוץ למקומו פסול ואין חייבין כרת על אכילתו:

חוץ

אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו. נראה דקאי אניתנין למעלה שנתנן למטה ולמטה שנתנן למעלה אבל אניתנין על גבי הכבש לא קאי דהא כולי עלמא מודו בשלא יא] במקומו דלאו כמקומו דמי אע"ג דבפ' המזבח מקדש (לקמן פז.) מרבה כבש כמזבח לענין קידוש דאם עלו לא ירדו ובפ' כל המנחות (מנחות מז:) לענין הקטרה דהמעלה מכולן ע"ג הכבש לר' יוחנן חייב מ"מ לענין דמים לא מלינו בשום מקום כבש כמזבח דלקמן בפ' קדשי קדשים (דף סד:) גבי עולה וגבי חטאת ממעטינן מדכתיב יב] קיר המזבח ולא קיר הכבש ועל כרחין שמואל לאו אכולה מילתיה יג] קאי דניתנין בפנים שנתנן בחוץ ובחוץ שנתנו בפנים לכ"ע לאו כמקומן דמי כדמוכח פ' כל הפסולין לקמן בסופו (דף לה:) דא"ר יהודה חישב להניח דמו למחר פסול דסבר מחשבה כמעשה ופריך (שם לו.) וליפלוג בסיפא על ניתנין למטה שחשב ליתן למעלה שיהא פסול ומשני קסבר ר' יהודה שלא במקומו כמקומו דמי יד] (תוספות) והשתא אמאי הדר פריך וליפלוג ר' יהודה בנתן הניתנין בפנים בחוץ ובחוץ בפנים אלמא דהני טו] [לכ"ע] שלא במקומו מיקרי (ע"כ) ומיהו לקמן פירש בקונטרס דמהניתנין בחוץ שחישב ליתן בפנים דוקא קמקשי דהתם ודאי אי הוה יהיב חטאת חיצונה בפנים מיפסלא דכתיב ט) וכל חטאת אשר יובא וגו' אבל מחישב ליתן הניתנין בפנים בחוץ לא פריך וכן מוכיח טז] מדקמשני קסבר רבי יהודה בעינן מקום שהוא יז] משולש בדם ובבשר ובאימורים פירוש דגבי מחשבת חוץ למקומו כתיב שלישי ודרשינן שיהא אותו (שלישי) חוץ למקומו משולש בדם ובשר ואימורים שהיה יח] מותר בו דהיינו חוץ לעזרה ממש שבשעת היתר הבמות נשתלש בכל אלה (תוספות) והותר שם לאפוקי פנים שלא הותרו מעולם ליכנס שלשתן דדם חטאת אסור דכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה וכן אימורין כתיב ועולה לא יעלו עליו (ע"כ) ואניתנין בפנים שנתנן בחוץ לא שייך האי שינויא ומיהו מלינו למימר דבעי' נמי שיהא המחשבה יט] במקום משולש תדע דאי לאו הכי למ"ד כ] שלא במקומו לאו כמקומו דמי מאי הוה משני מבפנים אחוץ מיהו ר' יהודה אית ליה כמקומו דמי ונראה כא] (תוס') ור' יוחנן דאמר בסמוך שלא במקומו לאו כמקומו דמי היינו דוקא לרבנן אבל לר' יהודה אית ליה כמקומו דמי אפי' לר' יוחנן כדמשני פרק כל הפסולין (גם זה שם) על ניתנין למעלה למטה ולמטה למעלה וה"ה דסבר כן בניתנים בפנים שנתנן בחוץ והתם לא פריך אלא מניתנים בחוץ שנתנן בפנים דוקא כדפי' רש"י משום דנפסל בשעה שהוצא בהיכל וא"כ מצי שמואל קאי אכולהו אבל לא מצי למימר כמקומו דמי על בחוץ שנתנו לפנים שנפסל בביאתו בהיכל קודם שנתנן על מזבח הזהב (ע"כ): (הגה"ה) ועוד נראה דעל כרחין כבש נמי כמקומו דמי מדלא פריך לקמן [נו.] דליפלוג ר' יהודה אחישב ליתנו על גבי כבש וכי תימא משום דיאספנו ואין כאן בית מיחוש כב] מחשבה דהרי בחשב לשפוך מן הכלי על הרצפה יאספנו לכ"ע הא לקמן אמרי' דלר' יהודה לא יאספנו היכא דקלטי' מזבח וא"כ מהאי טעמא לא יאספנו מעל גבי כבש דכבש מקדש פסולין כמזבח ומיהו כיון דפרישית לעיל דלענין דמים לא הוי כבש כמזבח לא קלטיה ויאספנו ומיהו על כרחיך אכבש נמי קאי שמואל דלקמן בשמעתין פריך ור' יוחנן אי שלא במקומו לאו כמקומו דמי א"כ זריקתו אינה כלום ליהוי כנשפך מן הכלי על הרצפה ויאספנו משמע לשמואל ולריש לקיש דאמרי שלא במקומו כמקומו דמי ניחא ואמאי לדידהו נמי תיקשי מניתנין על גבי הכבש ומניתנין בפנים שנתנן בחוץ אבל על ניתנין בחוץ שנתנן בפנים דמודו כולהו דשלא כמקומו דמי לא שייך למיפרך אמאי (לדידהו נמי תיקשי מניתנין על גבי כבש ומניתנים בפנים בחוץ תוס') פסול נימא יאספנו שהרי בלא ניתנין על מזבח הזהב כבר נפסל בביאתו בהיכל ואפי' נשפך שם לא יהא כשר לאספנו. ע"כ הג"ה: **לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר.** בעלמא (לקמן דף מו.) דרשינן לכפרה נתתיו ולא למעילה: **ואי שלא במקומו כמקומו דמי למה לי יחזור הכשר ויקבל.** תימה דלקמן בפ' התערובת (דף עט:) תנן הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה ר' אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את הניתנין כג] למטה כאילו הן מים ויחזור ויתן למטה דייק כד] מינה בגמרא [לקמן פ.] דר' אליעזר סבר יש בילה והשתא אמאי יחזור ויתן למטה הרי כבר נתכפר וי"ל כיון דאית ליה רואים כאילו הן מים לא הוי כמכופר ולא כה] יהיב ליה לשם כפרת התחתון ומיהו קשה לרבנן דלית להו רואין ומשמע התם דלרבנן יחזור ויתן למטה דקתני [לקמן פ:] נתן למעלה ולא נמלך כו] (כשר): **הכא במאי עסקינן דיהביה פסול.** תימה כז] אם כן אפילו נתן במקומו נמי וי"ל דהאי פסול היינו טמא דאיירי ביה כח] י) לעיל ואי יהביה במקומו כולי עלמא מודי דהוי דחוי ולא יחזור כשר ויקבל כדאמר בפ"ק דמעילה (דף ה:) דאין לך עושה שירים ופסול אלא טמא הואיל ומרצה בקרבן ציבור וחוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו:

עין משפט נר מצוה

קג א מיי' פ"ב מהל' פסה"מ הלכה י וע"ש. ופי"ג שם הלכה ג:
ב ג מיי' פרק ב שם הלכה י וע"ש:
קד ד ה מיי' פי"ד שם הלכה ב:

תורה אור השלם

1. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר: ויקרא יז, יא

מוסף רש"י

יחזור הכשר ויקבל. אי סבירא ליה דפסול עושה שיריים, אשמעינן האי תנא דשלא במקומו לאו כמקומו דמי לפיכך לא עשאן שיריים, ואי סבירא ליה דשלא במקומו כמקומו דמי והויא לה זריקה גמורה באדם פסול, אשמעינן דאין פסול עושה שיריים: **יחזור הכשר ויקבל.** ויזרוק הכשר, שאין מחשבתן של אלו פוסלתן בקבלה לפי שאין ראויין לה, ואין מחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה, דכתיב (ויקרא ז) המקריב אותו לא יחשב, בראוי להקרבה הכתוב מדבר (לקמן לב.) **במי שראוי לעבודה.** למעוטי אחד מן הפסולים: **ובדבר הראוי לעבודה.** כגון מנחת חטין, אבל מנחת העומר של שעורים אינה ראויה אלא לעבודה זו בלבד להתיר ולא משום קרבן אתיא. ואי משום מנחת סוטה, לאו ראויה היא, דמנחת סוטה קמח ושל עומר גרש, ועוד דלאו עבודה היא, דלברר עון קאתיא, והאי דפסלה מחשבה במנחת קנאות משום דרחמנא קרייה חטאת (מנחות ה:) **לפיכך הן פוסלין.** את הקרבן במחשבה, אם שחטוהו במחשבה [חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ד]הואיל וראויין לעבודה זו מחשבתן מחשבה (לקמן לא:):

שיטה מקובצת

ובמקום הראוי לעבודה. פ"ה כגון שנפגם המזבח. וא"ת תיפוק ליה משום דאינו (דחוי) [ראוי] והוי ליה כאילו מחשב לזרוק על הרצפה ולא פסלה בה מחשבה, וי"ל דקמ"ל דאע"ג דבר הקטרה הוא כדמוכח לקמן (דף נט.) לגבי קומץ הואיל ואינו ראוי לשאר עבודות לא פסיל בהו מחשבה: תוד"ה אמר שמואל כו' תדע דאי לאו הכי וכו'. נ"ב, דאי לא תימא הכי אם כן מלינו למימר כפי' הקונטרס דמחוץ בפנים קא פריך אבל (מחוץ בפנים) [מפנים בחוץ] לא דכמקומו דמי, ושמואל נמי קאי אכולהו, ועוד דע"כ כבש נמי כמקומו דמי (תו' רי"ד) כט]: תוד"ה הכא וכו' הואיל ומרצה לפיגולו. נ"ב, אבל השתא שעיה את מקומו דליכא דחוי [אחר] דחוי דהוי טמא ושלא במקומו וכיון דתרי דחויי הוי אינו עושה שירים ואע"ג דדחוי אחד עושה שירים, דהכלל דהמעשה תלוי בזריקה [וכלן] שהזריקה עשויה יותר בהכשר היא פוסלת שאר הדם (ואינו) ועושה שירים. ופריך ולהוי דחוי כיון דאמרת שלא במקומו כמקומו ובלבד שיהא במזבח כי יהבי' פסול הוי ליה זריקת פסול לחוד בשביל שנתנה פסול ואין כאן דיחוי אחר והוי ממש כאילו נתנו פסול במקומו דהוי ליה דיחוי ולית ליה תקנתיה:

מסורת הש"ס

א) ע' ת"כ אחרי פרש' ז ה"ה, ב) לקמן לב., ג) מנחות ה: ת"כ צו פרש' ח ה"ה, ד) לקמן לא:, ה) לקמן לו:, ו) תו' השייך לכאן הוא בדף כז. ד"ה יצא עי"ש בש"נ אות כד, ז) פסחים עז:, ח) מנחות ה:, ט) ויקרא ו כג, י) צ"ל לקמן לא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה על המזבח לכפר כל: (ב) ד"ה לכפרה וכו' דכל: (ג) ד"ה יחזור וכו' כדי מתן דמו מן הבהמה: (ד) ד"ה א"ה דמחשבת וכו' מי פסל מחשבה בכהן פסול: (ה) ד"ה אלא וכו' במחשבתן: (ו) ד"ה תנינא וכו' הן פוסלין במחשבה: (ז) ד"ה לאלתר וכו' דאי נמי וכו' במשנה דכל:

גליון הש"ס

גמ' אבל בעלים נתכפרו. ע' לקמן דף נב ע"ב ובתוס' שם ד"ה אותה: שם לכפרה נתתיו. עיין לקמן לח ע"א תוספות ד"ה וכיפר:

שינויי נוסחאות

א] צ"ל דמיפסיל (שמכ"י): ב] נתתיו. לכפרה הקשתי כצ"ל (ב"ש): ג] דאמרת (כתה"י וד"ו): ד] בההיא וכולן הד"א (שמכ"י): ה] צ"ל מיפסיל (*שמכ"י): ו] בש"מ נוסף הא זרקו הנך פסולין לא תני בהו תקנתא, משום דבזריקה הוי הכפרה ואז משוי ליה דיחוי כדפי': ז] לא לאו משום דהוי דחוי אלא משום כו' (שמכ"י): ח] צ"ל במחשבה (*שמכ"י): ט] בכתה"י נוסף דאינה ראויה אלא לעבודה זו בלבד (דדבר החדש) [דחדש דבר] אסור הוא וכתיב ממשקה ישראל. וכן הוא בש"מ ושם נוסף ס"א אע"ג דמנחת קנאות באה מן השעורים התם קמח הכא סולת: י] במשנה בפ' כל (ק"נ): יא] דשלא במקומו לאו (ש"מ): יב] תיבת מדכתיב ליתא בד"ו: יג] צ"ל מתניתין (ש"מ): יד] נ"א דמי ופריך תו וליפלוג בניתנין בפנים שנתנו בחוץ, והשתא וכו' (גליון): טו] דבהני שלא במקומן מודה, כצ"ל ובד"ח נדפס נ"א ושבוש הוא (צ"ק ויעב"ץ): טז] צ"ל מוכח (צ"ק): יז] צ"ל שיהא (ש"מ): יח] תיבות שהיה מותר בו נמחקות (ש"מ): יט] בג' דפוסי וגליה איתא המחשב. [ועי' לקמן כט ע"א בש"נ אות יז]. וגירסת צ"ק שיהא אמקום, עש"ב: כ] הס"נ כ' דהוא ר"ת לפי מאי דפרישית. וכס' שם יוסף וגל' קס"י ביארו כפשוטו דר"ל למאן דאמר, והיינו ר' יוחנן דלקמן, עש"ב: כא] תיבת ונראה נמחק (ב"ש ויעב"ץ): כב] מיחוש מחשבת פסול דהרי הוא כחשב וכו' דיאספנו לכ"ע כו' כצ"ל (ש"מ): כג] במשנה שם איתא את התחתונים למעלה כאילו וכו' (הגר"ב): כד] ודייק בגמרא כצ"ל, דמברייתא דייק ולא ממתני' (צ"ק). ועי' בה"ז ופ"מ: כה] דלא (ש"מ): כו] נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה (גליון). וכ"ה בברייתא פ"ב ועיקר (חז"א ס"ו סק"ג ע"ש). ועי' צ"ק ופ"מ: כז] תימה פסול מאן דכר שמיה ופ"ה דקאי ארישא דקתני' כו' ותימה א"כ אמאי קתני הניתנים למטה שנתנם מלמעלה אפילו נתן כו' כצ"ל (ש"מ): כח] ביה לעיל דאית ליה ריצוי בקרבן ציבור הלכך אי יהביה במקומו כו' דהוי דחוי כל הדם ולא יחזור הכשר ויקבל כו' כצ"ל (ש"מ): כט] תיבות תוס' רי"ד בכת"י אינן ברורות כלל:

חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת. שהרי [ה] קרבו מתיריו דהכי תנן במתני׳ (לקמן כט:) חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול שהרי קרבו מתיריו מהן פיגול [ו] מהן שתיקה ואין כאן פסול מחשבה אחרת להוציאו מיד פיגול: **למחר פסול.** אבל אם אותה מחשבה שחישב בעבודה לאוצרה ליתן את הניתנין למטה למעלה חישב לזרוק אותה זריקה למחר פסול כדמוקמינן לקמן מידי דהוה אמחשבת הינוח שהרי שחט ע״מ להניח דמו למחר פסול ורבי יהודה היא דפסיל ליה בפ״ג (לקמן לה:): **חזר וחישב.** בעבודה שניה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת דהא איפסיל ליה במחשבה קמייתא ותו לא חייל עליה פיגול דלא קרבו כל מתיריו: **ואי שלא במקומו.** דמזבח במקומו דמי: **הואי פסול.** בתמיה. אמאי קרי ליה פסול להאי דחישב ליתן שלא במקומו למחר פיגול הוא שהרי חישב בשחיטה ע״מ לזרוק דמו למחר דהיא אכילת מזבח אלא [ז] לאו במקומו דמי ולא חשיבא אכילה: **זריקה דשריא בשר באכילה בו.** כגון במקוש מתן הדם מייתי לידי פיגול בין שחישב בה ע״מ להקטיר אימוריס למחר בין שחישב בשחיטה למחר [יא]: **זריקה דלא שריא בשר באכילה.** אי הוה עביד לה בזמנה כגון זריקה שלא במקומו לא מייתי לידי פיגול בין שחישב בה ע״מ להקטיר אימוריס למחר בין שחישב בשחיטה למיעבד הך זריקה למחר לא מייתי לידי פיגול: **פיגול יהיה.** והנפש האוכלת וגו׳: **מי שפיגולו גורם.** שלא יאכל הוא דקאי בעונה תשא יצא בשר שנזרק הדם שלא במקומו דאיסור זריקה שלא במקומו גרם לו שלא יאכל הלכך אין חייבין על פיגולו כרת. ונפקא לן מהכא דאי חישב בזריקה שלא במקומו ע״מ לאכול או להקטיר למחר לא הוי מחשבת זריקה לענין פיגול ומינה כי חישב בשחיטה ע״מ לעשות זריקה זו חוץ לזמנו לא הוי מחשבה בזריקה המפגלת: **אי הכי.** דלא הוי זריקה לענין מחשבה איפסולי נמי לא נפסול: **אמחשבת הינוח.** דהא חישב מיהא להניחו למחר: **ואליבא דר׳ יהודה.** לקמן בפ׳ כל הפסולין (דף לה:) תנן מדמנו למחר כשר ור׳ יהודה פוסל: **ריש לקיש אמר כו׳.** אמתניתין קאי ופליג אדשמואל: **נעולם פסול ממש.** דלא תני תנא פסול אבשר לחודיה אי לא פריש בהדיא ומתני׳ פסול לגמרי קאמר שאף בעלים לא נתכפרו: **ושלא במקומו.** כשמואל סבירא ליה דבמקומו דמי לענין כפרה ולא להתיר באכילה כדדרים ליה שמואל לקרא דלעיל ואני נתתיו לכם וגו׳ [ויקרא יז] ולא קשיא יב] אמתני׳: **כאן שנתן בשתיקה.** דרשא דקרא דמשמע בעלים נתכפרו כשנתן בשלא יג] במקומו בשתיקה ומתני׳ דקתני פסול בנתן יד] במחשבת לאכול בשר חוץ לזמנו ואשמעינן דפסול ואין בו כרת דמחשבת זריקה זו מחשבה הוא לפסול דבמקומו דמי ולא לפגל דזריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: **תנן כו׳.** כל הנך תיובתא דאותבי׳ לשמואל מותבי׳ נמי לריש לקיש דהא כוותיה סבירא ליה דשלא במקומו כמקומו דמי: **ורבי יוחנן אמר אידי ואידי.** מתניתין דקתני פסול וליכא תקנתא ומתניתין דכל הפסולים דתני תקנתא שנתן בשתיקה: **בשלמא לריש לקיש.** דאוקי מתני׳ כשנתן במחשבה אילטריך למיתני אין בו כרת לאשמועינן דאע״ג דחשיב בהך זריקה חוץ לזמנו אינו פיגול וכדאמרן (יא) דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול: **אלא לרבי יוחנן.** דאוקי בשתיקה והאי טו] פסול משום דלא במקומו הוא פשיטא דאין בו כרת קשיא: **ולשמואל מאי אין בו כרת.** דאיהו נמי מוקי לה בשתיקה: **הכי קאמר ואם נתן במחשבה.** דחוץ לזמנו פסול ואין בו כרת ואילטריך לאשמועינן אע״ג דלענין כפרה כמקומו דמי מחשבת פיגול לא חיילא הואיל ולא שריא בשר באכילה. אבל לרבי יוחנן לא מצי לשנויי הכי דכיון דאשמעינן תנא דידן פסול ומשום דשלא במקומו (הוא אלמא) לאו כמקומו דמי פשיטא דאם נתן במחשבה לא הוי מחשבה דהוי כאילו נתנו על הרצפה דלא קרבו כל מתיריו: **ורבי יוחנן.** כיון דלאו זריקה הוא כלל ניהוי כמי שנשפך מן הכלי על הרצפה ואפסנו ואפי׳ ליכא דם הנפש אחרינא אמאי פסול יאקוף את זה מן המזבח ויחזור ויתננו במקומו בשלמא לשמואל לריש לקיש כיון דזריקה היא לכפרה אידחי ליה מלאקפו שהרי כיפר אלא לר׳ יוחנן יאקפנו. כיון דהגיע למזבח ואע״ג דשלא כהילכתו הוא קלטיה מזבח לאפוקי מתורת כפרה אחריתי: **הכל מודים בנתנין למעלה שנתן למעלה שלא כמצוותן.** כגון במחשבה או בשמאל: **שלא יאקפנו.** לחזור וליתנו כמצותו דכיון דניתן במקומו אזלא ליה תורת זריקה מייהי: **לא נחלקו.** הכי תנאי דבעיינן למימר טז] שרבי יוסי אומר לא יאקפנו ואף על גב דלאו כמקומו דמי יז]: **ורבי שמעון אומר כו׳.** ועו״כ ליכא למימר דטעמא

ואי שלא במקומו כמקומו דמי כו׳. [ג] תימה ואי לאו כמקומו דמי לאלתר אמאי כשר וי״ל דהוה מלי למימר וליטעמיך והשתא ניחא הא דקאמר לקמן בסוף כל הפסולין (דף לו.) ר׳ יהודה לטעמיה דקאמר שלא במקומו כמקומו דמי ופירש שם בקונטרס דשמעינן ליה דהכא יח] בגרייתא דמוקמינן כוותיה בשמעתין (תוספות) ומנא ליה לקמן דר׳ יהודה סובר כן בעלמא דקאמר ר׳ יהודה לטעמיה אי בגרייתא יט] דשמעתין דלמא סובר דלאו כמקומו דמי אלא דסמיך אהא דקתני לאלתר כשר א״כ על כרחין כמקומו דמי וסיפא דלמחר פסולה אתיא כרבי יהודה כמו מחשבת הינוח (ע״כ): **יצא זה שאין פיגולו גרם לו.** ואי״ת אמאי איצטריך לקמן (דף כט:) לא יחשב לומר שמחשבות מוציאות זו מזו תיפוק ליה מהכא מי שפיגולו גרם לו יצא זה שאין פיגולו גרם לו ועוד קשה לרבא דמסיק בסוף פ״ק דמנחות (דף יב.) לדברי האומר שריים שחסרו בין קמילה להקטרה מקטיר קומץ עליהן וקיי״ל דאומר שריים אסורים באכילה דמהניא כ] להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול ולאפוקי מידי מעילה וי״ל דהא דמיתסר באכילה אין כא] מחמת מיעוט ההקטרה של קומץ הלכך לא ממעטי ליה מאם האכל יאכל מי כב] שפיגולו גרם לו משמע דאי לא הוי המחשבה הוי הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר באכילה יצא זה שאין פיגולו גרם לו דאפי׳ לא הוי הזריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה כג] (תוספות) וי״ל דמי שפיגולו גרם לו משמע באותה עבודה עצמה דאי לא הוי מחשבה הוי הזריקה מעלייתא ומשתריא בשר באכילה יצא זה שנתן למטה למעלה שאין פיגולו גרם לו ואפילו לא הוי המחשבה לא הוי זה זריקה מעלייתא דהא לא שריא בשר באכילה אבל אם שחט חטאת שלא לשמה או במחשבת חוץ למקומו והדם קיבל או זרק חוץ לזמנו סד״א ליהוי פיגול ובכרת הכיון דבאותה עבודה דפיגול ליכא מחשבה אחרת קמ״ל לא יחשב אי נמי אימא הני מילי כי נפסל תחלה לא הדר תו מיקבע בפיגול בעבודה שאחריה אבל כי נקבע בפיגול בעבודה אחת ובעבודה שניה שאחריה חשב שלא במקומו לא פקע שם כרת מיניה קמ״ל לא יחשב וקשה לר׳ יהודה לחזיל בתר מחשבה שקדמה כדתנן בפירקין ד] ולאלתר בר] דכשר במסקנא אתיא כרבי יהודה דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ותימה כיון דמחשבה כמעשה לרבי יהודה ה] א״כ לאלתר כשר היינו בעלים נתכפרו אבל בשר פסול כדאמר שמואל לעיל וא״כ חזר וחישב חוץ לזמנו בעבודה שניה אמאי פיגול בה] להתחייב כרת הא זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול כמו בסיפא למחר פסול ולא פיגול מהאי טעמא ונראה דר׳ יהודה לא עביד מחשבה כמעשה אלא היכא דבמעשה פסול גמור ולא נתכפרו בעלים ואם כן לאלתר כשר היינו כשר גמור ושריא בשר באכילה דאי לאו הכי ליפלוג בנתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר באכילה כמו במעשה. ברו״ך ע״כ: **אלא דבר אחר גרם לו.** והקשה ה״ר חיים מידי דבר אחר כתיב כדאמר בבבא קמא (דף כה.) מי שקרוייו גרם לו יצא זה שאין קרוייו גרם לו אלא דבר אחר גרם לו ופריך מידי דבר אחר כתיב וי״ל דסמיך אקרא דלא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות ד] אע״ג דלריכי תרוייהו מ״מ סברא הוא שדבר אחר בו] יגרוס לו [פיסול להפקיע מידי פיגול] בז] כיון דאשכחן מחשבות שמוציאים זו את זו אי נמי קרא יתירא קדרים הכא והא דאמר פרק גיד הנשה (חולין קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר יצא זה שגידו ובשרו אסור לא דמיא להכא: **וריש לקיש אמר בו׳.** אע״ג דלריש לקיש צריכי לשנויי כדרבא ובפ״ק דמנחות (דף ה:) משמע דלא סבר ליה כוותיה בדבר הראוי לעבודה מ״מ באינך סבר ליה כוותיה שפיר:

מסורת הש״ס

(א) [לקמן לה:], ב) עי׳ לקמן לב., ג) עי׳ תוס׳ לקמן דף כט. ד״ה למקום, ד) לקמן כט:, ה) [לקמן לו.]

הגהות הב״ח

(ו) רש״י ד״ה בשלמא וכו׳ וכדאמרן דריקה דלא שריא:

שינויי נוסחאות

א) כ״א אמר ליה דכתיב (כי״צ. ש״מ) ב) תיכות ואליבא דרבי יהודה ליתא בד״ו והס״מ הוסיפן [עפ״ל לש״ן]. ועי׳ בה״ו וס״ל דלפי׳ הר״מ ל״ג זה: ג) בכמה״ו וס״מ במחשבה. [בדפוסי וליה נוסף כאן ואליבא דר׳ יהודה]: ד) תיכות חישב ליתן ליתא בכתה״י, וכ״מ מתקן [דהא לא מיירי בחישב אלא בנתן]: ה) למטה כו׳ עד כל״ל (ש״מ וב״ה בכי״מ וע״ז דק״מ). מ״ל כל הני תיובתא ושנינן כדשנינן (ש״מ): ו) מיכת כו׳ ליתא בדפ״י. ועי׳ רש״ש: ז) אומר יאספנו ור״ש אומר לא יאספנו כל״ל וכל״ל בכת״י (*ש״מ). וכה״ר מקייש גילסתנו. ועי׳ טס״ק: ח) כ״א שהרי קרבו מתירייו ליתא (כי״י. שמכי״): ט) ל״ל בפיגול (ש״מ): י) אלא ש״מ לאו (ש״מ): יא) בש״מ נוסף דזריקה דשריא בשר באכילה אי הוה עביד לה בזמנה מייתי לידי פיגול: יב) קשיא קרא אמתני׳ (*ש״מ): יג) ל״ל שלא (*ש״מ): יד) בנתן הניתנין למעלה למטה במחשבת כל״ל (*ש״מ): טו) והאי דתני פסול (ש״מ): טז) למימר קמן כל״ל (ש״מ). והס״ד ומה״ד שרבי יוסי כו׳ (כי״ב): יז) דמי וע״כ ליכא למימר כו׳ כל״ל והד״ל. ומה שניתמייס נמתק (ש״מ). ועי׳ טס״ק: יח) ל״ל הכי (גליון). כ״מ מברייתא דהבא (צ״ק): יט) ל״ל מברייתא (צ״ק): כ) דמהניא. קאי אלדעיל דרכא מסקיק דמהניא וכו׳. וכל״ק הגיה ומהניא: כא) לאו מחמת גריעותא דהקטרה של קומץ כל״ל (צ״ק וח״ג): כב) ל״ל דמי (ש״מ): כג) באכילה ומי שפיגולו גרם כו׳ כל״ל והשאר נמתק (צ״ק). ועי׳ טס״ק דהתי׳ וי״ל הוא ביאור לתי׳ הקודם לו. ועי׳ מ״ג: כד) לאלתר כשר כל״ל, והוא דבור בפנ״ע ושייך לעיל כו ע״ב (ש״מ וח״ג): כה) פיגול (ד״ו ופפ״ד מ): כו) אחר לא יגרום (צ״ק וס״מ): כז) בש״מ נוסף כאן עוד ואין זה אלא גילוי מילתא בעלמא: כח) הקטע דלהלן הדפיסו כד׳ וילנא בעמ׳ הקודם בטעות וממנה כן נתקנו בו טוגמ׳: כט) אולי ל״ל למינקט כך במחשב באימוריין דאם הניח האימוריין עד למחר פסול דרבנן מיהא הוי. ועי׳ היטב בתוס׳ לקמן דף לו: ד״ה שיאכלוהו (גליון): ל) וכ״כ תוס׳ לקמן כט ע״ל: לא) אולי ל״ל הו״א דוקא התם דפסיל לגמרי שפיר מוציא מידי פיגול אבל הכא דאינו פסיל לגמרי דהא מכפר אימא דאינו מוציא מידי פיגול קמ״ל (גליון):

עין משפט נר מצוה

קה א מיי׳ פט״ז מהל׳ פסה״מ הלכה ה:
קו ב ג מיי׳ שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְאִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא:
ויקרא ז, יח

שיטה מקובצת

ואי שלא בו] במקומו כו׳. וקשה דמשמע דאי לאו כמקומו דמי איתא שפיר, ואיך ניחא הא דקתני (למתן) פסול, אפילו פסול נמי לא לרוי, והלא ממש כמי שלא עשה כלום היין בשלא כמקומו דמי, וי״ל דמ״מ פסול הוא משום מחשבת הינוח וכו״ר דאמר (לקמן לה:) מחשב ע״מ לאכילמו עד למחר פסול דאזלא ואם הניח עד למחר פסול. וא״ת א״כ לאלתר נמי אמאי כשר, אי כשלא כמקומו דמי איפסל משום מחשבת חוץ למקומו, וי״ל דיין דגלי קרא במחשבת חוץ למקומו דנעיגן מקום משולש כדמוכח לקמן (דף כט.) מקראי א״כ לא מיפסיל משום מחשבת הינוח ואע״ג דאם נתנו כמו שחישב פסול הוי: **אי** הכי איפסולי כו׳. תימה מאי [אי] אמרת בשלמא אילא הכא, אמאי לא הוי אמרינן לאו כמקומו דמי דמיתסר באכילה אי אמרינן לאו כמקומו דמי קשיא אמאי לאחר פסול לא לאו משום מחשבת הינוח. ותירץ השר מקולי דה״ק אי אמרת בשלמא לאו כמקומו דמי ניחא דלאחר פסול משום מחשבת הינוח משום דליכא אכילה מזבח אבל השתא דאמרינן כמקומו דמי והוי שפיר אכילת מזבח ומ״מ נגלי קרא אם האכל יאכל דליכא פיגול, אם כן יש לנו לומר דמעטיה קרא לגמרי אף מחשבת הינוח לא הוי כיון דלאו כמקומו הוא דחשב. ומשני דלהכי לא מהני קרא לאוציאו ממחשבת הינוח (תו״ה): ר״ל (אומר) [אמר לעולם] פסול ממש. כלומר הא מתני׳ דקתני פסול, פסול לגמרי משמע אף לענין שלא נתכפרו בעלים, ושלא כמקומו כמקומו דמי ודרשינן שפיר כיון שהגיע דם לאויר המזבח נתכפרו בעלים. ולא קשיא מן המקבל דמשמע כמקומו דמי ומתני׳ אמרינן פסול ממש, דמתני׳ מייירי (במחשבה) [במחשבה] שנתן (במחשבה) [במחשבה] לאכול בשר חוץ לזמנו והוא מחשבה לפסול דכמקומו דמי והלכך הוי פסול לגמרי ומ״מ אין בו כרת דזריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול ולא מחשבת הינוח דלא מייתי לידי פיגול דאי לאו הכי ליפלוג בנתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר באכילה כמו במעשה. ברו״ך ע״כ: **אלא דבר אחר גרם לו.** והקשה ה״ר חיים מידי דבר אחר כתיב כדאמר בבבא קמא (דף כה.) מי שקרוייו גרם לו יצא זה שאין קרוייו גרם לו אלא דבר אחר גרם לו ופריך מידי דבר אחר כתיב וי״ל דסמיך אקרא דלא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות ד] אע״ג דלריכי תרוייהו מ״מ סברא הוא שדבר אחר בו] יגרוס לו [פיסול להפקיע מידי פיגול] בז] כיון דאשכחן מחשבות שמוציאים זו את זו אי נמי קרא יתירא קדרים הכא והא דאמר פרק גיד הנשה (חולין קא.) מי שגידו אסור ובשרו מותר יצא זה שגידו ובשרו אסור לא דמיא להכא: **וריש לקיש אמר בו׳.** אע״ג דלריש לקיש צריכי לשנויי כדרבא ובפ״ק דמנחות (דף ה:) משמע דלא סבר ליה כוותיה בדבר הראוי לעבודה מ״מ באינך סבר ליה כוותיה שפיר:

ואי שלא בו] במקומו כמקומו דמי כו׳. ואם הא דקתני פסול אפילו לרוי, והלא ממש כמי שלא עשה כלום היין בשלא כמקומו דמי, וי״ל דמ״מ פסול הוא משום מחשבת הינוח וכו״ר דאמר (לקמן לה:) מחשב ע״מ לאכילמו עד למחר פסול דאזלא ואם הניח עד למחר פסול. וא״ת א״כ לאלתר נמי אמאי כשר, אי כשלא כמקומו דמי איפסל משום מחשבת חוץ למקומו, וי״ל דיין דגלי קרא במחשבת חוץ למקומו דנעיגן מקום משולש כדמוכח לקמן (דף כט.) מקראי א״כ לא מיפסיל משום מחשבת הינוח ואע״ג דאם נתנו כמו שחישב פסול הוי: **אי** הכי איפסולי כו׳. תימה מאי [אי] אמרת בשלמא אילא הכא, אמאי לא הוי אמרינן לאו כמקומו דמי דמיתסר באכילה אי אמרינן לאו כמקומו דמי קשיא אמאי לאחר פסול לא לאו משום מחשבת הינוח. ותירץ השר מקולי דה״ק אי אמרת בשלמא לאו כמקומו דמי ניחא דלאחר פסול משום מחשבת הינוח משום דליכא אכילת

עין משפט נר מצוה

קז א מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה ו:
קח ב מיי' שם הלכה ז:
קט ג ד מיי' שם הלכה יח:
קי ה מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה י ופי"ג שם הלכה א:
קיא ו ז מיי' פי"ג שם הלכה א ופרק ט"ז הלכה א:
קיב ח מיי' פי"ח שם הלכה ו:
קיג ט מיי' פי"ד שם הלכה ז:

תורה אור השלם

1. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

מוסף רש"י

זאת היא העולה. זאת תורת העולה היא העולה, ומהאי קרא נפקא לן פסולין שאם עלו לא ירדו, דכתיב על מוקדה, משתעלה תוקד, וכתב רחמנא זאת דמשמע מיעוטא, כלומר זאת אם עלתה לא תרד אבל אחרת אע"פ שעלתה תרד, וכתיב היא דמשמע מיעוטא וכתיב העולה דמשמע העולה עולה כשרה ולא פסולה, והני תלת מיעוטי ממעטי הני תלתא פסולי (נדה מ.). זאת מיעוטא והיא מיעוטא וה"א דהעולה מיעוטא, דמשמע העולה המיוחדת כשרה ולא פסולה, למעוטי הני פסולין אתו שאפילו עלו ירדו, דלא תימא כל הנוגע במזבח לכל פסולין אתא, ומסתבר דהני ממעט שפסולן לפני זריקה, ולקמיה מפרש שאר פסולין מנא ליה דלא ירדו, דלא ממעט להו מהכא, כגון נשחט חוץ לזמנו דפסולו לפני זריקה (לקמן פד.): **ושנשפך דמה.** לארץ ולא נזרק (נדה מ:) **ושיצא דמה חוץ לקלעים.** אבל כל הנך פסולי אחריני דמכשר בהו ר"ש, כגון לן ויוצא, שיצא הבשר קודם זריקת דם, וטמא ושנשחט לאוכלו חוץ לזמנו וחוץ למקומו, כולן מודה נמי ר' יהודה דלא ירדו, וטעמא מפרש ר' יהודה בפרק המזבח מקדש (פד:) מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר בבשר וכן כולן: **והלן.** דם הלן: **והיוצא.** בשר עולה שיצא והכניסה והעלה: **ושנשחט חוץ לזמנו.** על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דהוי פגול: **ושקבלו פסולין וזרקו את דמה.** כגון בעל מום או שאר פסולין, ולהכי נקט קבלו פסולין ולא נקט ששחטוהו פסולין, שהשחיטה כשרה בפסולין, כדתנן כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה: **והניתנין למעלה.** מחוט הסיקרא, דקי"ל חטאת בהמה למעלה דכתיב בה קרנות, ועולה למטה: **והניתנין בפנים.** על המזבח הפנימי, כגון פר העלם דבר ופר כהן משיח: **והפסח והחטאת.** להכי נקט פסח וחטאת, דקי"ל כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת (נדה מ:) **ת"ל תורת העולה.** שהיא על מוקדה שתהא שם כל הלילה עד הבקר ולא תרד (לקמן פד.) **כלאים.** פסולין לקרבן שנאמר שור או כבש פרט לכלאים (נדה מ:) **שהיה פסולן בקדש.** שלאחר שבאו לעזרה אירע פסולן (נדה מא.):

שיטה מקובצת

ומוציא אני את אלו שאין פסולן בקודש. פי' רובע ונרבע. ופרש"י דאותם פסולים קודם שבאו לעזרה, ולא נהירא דהא פסיק ותני רובע ומי לא עסקינן (דנרבע) [דרבע] אחר שבא לעזרה. לכ"נ לפרש שהיה פסולן בקודש דיש הכשר במקום אחר בקודש, וה"פ שלא לשמו יש לו הכשר בשלמים, בפנים שנתנן בחוץ [יש לו הכשר] כל אחד כמשפטו, ושקבלו פסולים פי' טמא בצבור, (והלן בבמה) והלן בדם שכן כשר כח] באברים, באברים משום בשר, והיוצא (בבמה טמא פי') חוץ לקלעים [שכן כשר] בבמה, ושנשחט בלילה משום אברים ופדרים דקריבין בלילה. [אך מנשפך] דמה קשיא, וי"ל דכיון דשחיטה שהיא עבודה ראשונה עשויה בהכשר, הכשר במקום אחר קרינא ביה, וה"ה לכולם שייך טעם זה משום הכשר שחיטה, אבל [בנשחט] בלילה צריך לומר משום אברים ופדרים כט]: **מזבח הפנימי מקדש פסולין.** שאם עלו לא ירדו, ואע"ג דלא כתיב קרא אלא בחיצון: **והאי כלי שרת.** אע"ג דאמרינן (לקמן דף פו.) כלי שרת אינו מקדש [אלא את הראוי לו], הכא שאני דאית ביה תרתי שהוא מזבח וכלי שרת, הלכך מקדש פסולים ליקרב. הקשה הר"ר שמואל מאיברא וכי ייפה (כח) [כחן] מחמת פסולן, הא בכשרים לא מקדש דכתיב (שמות ל, ט) מנחה ונסך לא תסכו עליו, וכיון דכשרים לא (דמו) [מקרבי] עליה היאך יקדש פסולים להקריב עליו, וי"ל דקרא איירי לכתחלה אבל דיעבד יקדש. עוד תירץ דהא דמקדש פסולים לאו לענין לא ירדו, דודאי ירדו מעל מזבח הפנימי אלא לומר שאם עלו אחרי כן על מזבח החיצון שלא ירדו, ומיירי בקמצים שלא קדשם בכלי שהעלה על מזבח הפנימי ואח"כ העלה על מזבח החיצון ומזה [מיירי] (למה) שהמזבח הפנימי מקדשם, דאי לאו דמזבח

ומשנתינו כדברי האומר לא יאספנו ורב חסדא אמר אבימי הכל מודין בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה הואיל ודמים העליונים למטה הן באין לא נחלקו אלא בניתנין לפנים שנתנן בחוץ בחוץ א] שנתנן לפנים שר' יוסי אומר יאספנו ור"ש אומר לא יאספנו אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא א רבי יהודה אומר 1זאת היא העולה הרי אלו ב] מיעוטין א פרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד ר"ש אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים ב והלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין וזרקו את דמה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן מנין ת"ל תורת העולה ריבה תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא ירדו יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן ת"ל זאת ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו ג] מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקודש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקודש ב קתני מיהא הניתנין ד] למטה שנתנן למעלה ולמעלה שנתנן למטה ולא פליג רבי יהודה מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח ושמע מינה לא יאספנו א"ר אליעזר ה] ג מזבח הפנימי מקדש פסולין מאי קמ"ל תנינא הניתנין בפנים כו' אי מהתם הוה אמינא ה"מ דם דחזי ליה אבל קומץ דלא חזי ליה אימא לא קמ"ל מיתיבי ג קטרת זרה שעלה לגבי מזבח תרד שאין לך מקדש פסולין אלא מזבח החיצון בראוי לו חיצון אין פנימי לא תריץ הכי ד קטרת זרה שעלתה למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי בין ראוי לו בין שאין ראוי לו מאי טעמא האי רצפה והאי כלי שרת: **מתני'** ה השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אימוריו בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ או לאכול כזית מעור האליה בחוץ ו פסול ואין בו כרת לזרוק דמו למחר מקצת ו] דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר או לאכול כזית מעור האליה למחר ז פיגול ח וחייבין עליו כרת: **גמ'** סברוה ט עור אליה

לאו משום דקלטיה מזבח וש"מ לא יאספנו. פי' בקונטרס כג] והא ליכא למימר משום דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה יב] הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני לה וקשה דהא בסוף כל הפסולין (לקמן לו.) מסקינן דר' יהודה אית ליה שלא במקומו כמקומו דמי ונראה לפרש דהאי דקא"ר יהודה כמקומו דמי לא לענין דנתכפר אלא לענין מחשבה דווקא הוי כמקומו דכיון דמהניא הזריקה לענין דאם עלו לא ירדו מהניא נמי שלא לפסול במחשבה ולכך מיד כד] לאלתר כשר ומיהו קשה דא"כ בתר דשני כמקומו דמי מאי קפריך התם מחישב ליתן הניתנין בחוץ בפנים ובפנים בחוץ הא התם נמי קלטי' מזבח דאם עלו לא ירדו וה"ר יוסף מפרש דהכי מייתי סייעתא מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח דאפי' בפנים וחוץ קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח אע"ג דפני' ודחוץ לכ"ע לאו כמקומו ואפי' הכי קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח לענין דאם עלו לא ירדו הכי נמי קלטיה מזבח לענין דלא יאספנו ומיהו כה] לא יתכן פי' זה למאי דפרישי' לעיל דמאן דאית ליה כמקומו דמי אפי' בפנים וחוץ קאמר מדפריך לר' יוחנן ואי שלא במקומו לאו כמקומו להוי כנשפך מן הכלי ויאספנו ולשמואל ולריש לקיש לא פריך (תוספות) ורבי חיים בה"ר מרדכי מפ' דמוכח מנתנו כו] בחוץ שנתנו בפנים ולכולי עלמא לאו כמקומו דמי ואין זריקתו כלום לפי שנפסל מקודם שנכנס להיכל ונהי דאין תקנה באסיפה לפי שנפסל קודם הזריקה כ"ש דהוה לן למימר דהוי כנשפך הדם מן הכוס על הרצפה דאמר ר' יהודה תרד דכל זבח שלא נזרק כלל אם עלו אימורין ירדו לר' יהודה ואפי' הכי אמר דקלטיה המזבח לזריקתו ואמרינן לא ירדו ה"ה בניתנין למטה למעלה דאמר ר' יוחנן דלא כמקומו דמי ולא כיפר כלל דנימא דמהניא הזריקה וקלטיה מזבח שלא יאספנו עוד להועיל זריקה אחרת. ברו"ך ע"כ: **האי רצפה והאי כלי שרת.** ועדיף כז] מכלי שרת דלא מקדשי פסולין ליקרב ומזבח מקדש:

דטעמא דר' ז] יוסי משום דס"ל דשלא במקומו כמקומו דמי דאם כן אדמיפלגי באסיפה ליפלגי בכפרה ונימא רבי יוסי כיפר ור' שמעון לא כיפר אלא לרבי יוסי נמי לאו כמקומו דמי ואפ"ה לא יאספנו ומשנתינו כדברי האומר לא יאספנו ומשום הכי תנא פסול במתני': **ורב חסדא אמר אבימי הכל מודים.** ר' יוסי ור"ש: **בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו.** דהואיל וניתן במזבח הראוי לו לא הוי כנשפך על הרצפה דקלטיה מזבח לאפוקי מכלל זריקה במקום אחר: **וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה.** דקרובה היא למתנה גמורה שהרי דמים העליונים למטה הן שותתין ויורדין הלכך האי דם סופו לירד למטה היה ראוי וכי יהביה למטה קלטיה מזבח מלאוספו ולחזור וליתנו למעלה: **שרבי יוסי אומר יאספנו.** דכיון דלמזבח זה לא היה ראוי לא קלטיה כלל: **ורבי שמעון אומר לא יאספנו.** שהרי לשם מזבח היה ראוי והרי בא לשום מזבח: **אף אנן נמי תנינא.** דאיתיה לדר' יוחנן דאמר דאיכא דאית ליה לא יאספנו ואע"ג דשלא במקומו לאו כמקומו דמי לענין כפרה לענין אסיפה מיהו קלטיה מזבח: **זאת היא העולה.** הרי אלו ג' מעוטין לפי שבא המקרא הזה ללמדנו על הפסולין למזבח שעלו דלא ירדו דילפינן מעולה על מוקדה על המזבח כל הלילה [ויקרא ו] משעלה על מוקדה תהא שם כל הלילה לפיכך מיעט לך בו ג' [מעוטין למעט בו ג'] פסולין: **זאת.** היא ח] מיעוטא זאת ולא אחרת. היא הוי מיעוטא. ה"א דהעולה הוי מיעוטא כלומר העולה המיוחדת ולא כולן: **פרט לנשפך דמה ולנשחטה בלילה ושיצא דמה.** אבל שאר פסולין אם עלו לא ירדו. ולקמן בפרק המזבח מקדש (דף פד:) מפרש טעמא דרבי יהודה דמרבי שאר פסולין ומפיק הנך: **אין לי אלא עולה כשרה.** תהא על מוקדה כל הלילה עד הבקר: **והלן.** שלן בשרה חוץ למזבח: **והיוצא.** שיצא בשרה ט]: **והטמא ושנשחט.** ע"מ להקטיר חוץ לזמנו כו': **מנין.** שכיון שעלו לא ירדו: **רובע ונרבע.** על פי עד אחד שמותר להדיוט ואסור לגבוה ונפקי לן מקראי במסכת תמורה בפ' כל האסורין (דף כח.): **וכן מוקצה ונעבד וטריפה.** מוקצה שהקצהו לתקרובת עבודת כוכבים: **נעבד.** שהשתחוו לבהמה: **כלאים.** שור או כשב פרט לכלאים כי יולד פרט ליוצא דופן (חולין דף לח:): **מאי ראית** י]. אחר שריבה הכתוב ומיעט ולא פירש לך הכתוב מה ריבה ומה מיעט: **אמרת.** ומעלמך מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש משבאו לעזרה נפסלו:

קתני מיהת כו'. ולא פליג רבי יהודה לשווינהו כנשפך על הרצפה ונימא ירדו כדאמר ר' יהודה פרט לנשפך דמה ואלמא יא] לאו כנשפך דמה קחשיב ליה: **מאי טעמא לאו משום דקלטיה מזבח.** לקדושי ושמע מינה לענין אסיפה לא יאספנו והא ליכא למימר משום דקסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה יב] הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני ליה יג] ומדרבי שמעון היינו טעמא דלא מייתי ליה דאיכא למימר טעמא דרבי שמעון משום דתורת העולה ריבה ואפילו נשפך דמה נמי קאמר דלא ירדו: **מקדש פסולין.** שאם עלו לא ירדו ואף על גב דלא כתיב קרא אלא בחיצון: **תנינא הניתנין בחוץ שנתנן בפנים לא ירדו.** אבריהם ממזבח יד] ולא פליג ר' יהודה מאי טו] לאו דקלטיה פנימי לדם זה שניתנו טז] עליו ואע"פ יז] שנפסל בכניסתו להיכל משום וכל חטאת אשר יובא מדמה (ויקרא ו) הוה ליה יח] כנשפך דמה: **הני מילי דם.** שפסול יט] הוא דמקדש הואיל וחזי ליה דם בעלמא כגון דמים הפנימיים: **אבל קומץ דלא חזי** כ] **כלל.** דכתיב (שמות ל) לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה אימא אם עלה עליו ירד קמ"ל: **קטרת זרה.** קטרת נדבה שלא התיר הכתוב אלא קטרת של ציבור שחרית וערבית: **שעלתה לגבי מזבח.** קסלקא דעתך דבמזבח הקטרת קאי: **בראוי לו.** לאפוקי קמצים שלא קידשו בכלי הכי מפרש לקמן בפרק המזבח (דף פג:): **האי רצפה.** בבנין כא] אבנים שלא נמשח לפיכך אין קדושתו כב] בזה חמורה: **והאי כלי שרת.** ונמשח עם המשכן: **מתני' את הזבח.** שלמים או שאר הנאכלין: **פסול ואין בו כרת.** והאוכלו ואפילו בחוץ אין ענוש כרת: **לאכול את בשרו למחר.** ליכא לאוקומה בשלמים אלא בתודה וחטאת ואשם דאילו בשלמים מחר זמנו הוא אבל לזרוק דמו או להקטיר אימוריו אפילו בשלמים הוי למחר חוץ לזמנו: **פיגול וחייבין עליו כרת.** האוכלו אפילו בזמנו ענוש כרת. ובגמרא [כח.] יליף לה: **גמ'** כאליה

מסורת הש"ס

א) לקמן פד. הוריות ג: נדה מ. ע"ש, ב) עי' תוס' לקמן סח: בד"ה אמר, ג) עי' מנחות נ.

שינויי נוסחאות

א] תיבות בחוץ שנתנן לפנים ליתא בכי"מ. ועי' ל"ק שכתב דהוא טעות גמור דהיאך שייך לומר יאספנו הלא כבר איפסלא קודם הזריקה בביאתו בהיכל כמ"ש תו' לעיל כו ע"ב בד"ה אמר שמואל [בסופו] ול"ע (גליון). וכן הקשה פ"מ. אך שאר מפרשים מיישבים גירסתנו ע"ע: ב] אלו ג' מיעוטים (גליון. וכ"ה בשאר מקומות המקבילים בש"ס): ג] בכי"ל נוסף אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת וכ"ה בנדה ובש"מ. וכן משמע ברש"י כי"י: ד] גי' כי"מ הניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנו בפנים. וע' תוס' ודק"ס: ה] אלעזר (ש"מ והגרי"ב): ו] בכתה"י או מקצת. וכ"ה במשניות: ז] דר' שמעון משום וכו' יוסי לא כיפר ור' שמעון כיפר אלא לרבי שמעון נמי וכו' (ש"מ וכ"ה בכי"י) ועי' בש"נ לעיל ע"א אות ז': ח] ל"ל הוי (*ש"מ): ט] בשמכ"י נוסף חוץ למזבח ול"ב. ובכתה"י ובכי"ב וג' כלפנינו: י] בכי"י ובדפוסי ונציה חסר תיבות מאי ראית ומה"ד אחר שריבה וע' לעיל אות ג': יא] אלמא (ב"ש): יב] דכיפר (כי"י). נ"א דכפרה (ש"מ): יג] בש"מ נוסף דלא כיפר כלל [בד' וילנא נד' זה שלא במקומו]: יד] ממזבח החיצון (כתה"י): טו] ל"ל ואי לאו (שמכ"י כי"ב וג', כי"פ, צ"ק, פ"מ וח"נ עש"ב): טז] שניתן (*ש"מ): יז] ל"ל אע"פ בלי וא"ו (צ"ק): יח] בגליון נד' נ"א לא הוה ליה והוא מבה"ז. ועי' פ"מ דזהו לפי גירסתנו לעיל מאי לאו, ע' אות טו: יט] ל"ל פסול (ש"מ): כ] חזי ליה כלל (ש"מ): כא] בנין (ש"מ): כב] קדושתו חמורה כזה שהוא כלי שרת המטלטל ונמשח וכו' כנ"ל והד"א (*שמכ"י): כג] בקונטרס דאי לאו דקלטיה מזבח הו"ל כנשפך דמה דפליג ר' יהודה והא כל"ל (ש"מ): כד] מיד נמחק (ש"מ): כה] עי' שטמ"ק דקו' זו מבוארת יותר: כו] מנתנין בחוץ שנתנן בפנים דלכולי עלמא כו' כל"ל (ש"מ): כז] ועדיף משאר כלי שרת (ש"מ): כח] עי' לשון הברייתא לקמן פד ע"ב ובתוס' לקמן סח ב בהגהה: כט] וע"ע בש"מ לקמן פד. ד"ה כל שפסולו: ל] דלא גלי קרא שפיר אמרינן דכמקומו דמי והשתא כו' כנלע"ל (גליון):

שיטה מקובצת (המשך)

הפנימי מקדשם מזבח החיצון לא היה מקדשם דאינו מקדש כי אם הראוי לו, [ופי'] הראוי לו (הוי) [היינו] דנתקדשו בכלי, והלכך מיירי כמו כן שלא נתקדשו דאי נתקדשו בכלי לא מהכא מזבח הפנימי מזבח החיצון מקדשם (תו"ח): **תוד"ה לאו משום** כו' וקשה דהא בסוף כל הפסולין מסקינן דר"י אית ליה שלא במקומו כמקומו דמי. וא"כ מאי מייתי הכא. לכך נ"ל הא דמייתי הכא סייעתא [מהא דקלטיה] מזבח משום דאף בפנים וחוץ קאמר ר"י דאם עלו לא ירדו, ואע"ג דמפנים לחוץ לכ"ע לאו כמקומו דמי כדמשמע בסוף כל הפסולים (דף לו.). ומיהו קשה לעיל כי פריך לר' יוחנן דאמר לאו כמקומו דמי ליהוי כנשפך כו' אמאי [לא] קשה כמו כן לשמואל מנתן [הניתנים] בפנים בחוץ דקתני במתני' [דפסול דהא] דפנים לחוץ דכ"ע שלא כמקומו דמי, ושמא מר"י ניחא ליה [טפי] להקשות משום דלר"י קשיא ליה מכל המתני'. וריב"א פירש דניתנים בחוץ שנתן בפנים דוקא הוא דקאמר דשלא כמקומו דמי איבעית אימא סברא משום דדמים של חוץ לא שייכי כלל בפנים, אבל של פנים שייכי בחוץ כגון דם השירים, ואיבעית אימא טעמא משום דגלי קרא דכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' (ויקרא ו, כג), אבל בניתנים בפנים שנתנם בחוץ ל] לא דנימא כמקומו דמי, והשתא ניחא הכל דהכא מוכח דלא יאספנו מן בחוץ שנתנם בפנים דהתם ודאי [לאו] כמקומו דמי ואפ"ה קתני (ר"י) [דלר"י] לא יאספנו אלמא משום דקלטיה מזבח, ולעיל לר"י דוקא פריך דלשמואל לא קשיא אפילו מבחוץ שנתנם בפנים דמאי פרכת ליהוי כנשפך ויאספנו הואיל ולאו כמקומו דמי לכ"ע, [הא] גלי קרא בהדיא דלא יאספנו דכתיב וכל [חטאת] אשר יובא מדמה אל אהל מועד באש תשרף, [אבל הכא] מוכח שפיר מדקלטיה מזבח ש"מ לא יאספנו ומינה שמעינן גם בנתן למעלה ולמטה למ"ד לאו כמקומו דמי, דליכא למימר דשאני חוץ בפנים דגלי קרא (אבל) [וכלן] חטאת, דנהי דגלי לענין דלא כיפר ואין לו תקנה כי [אם באחרת] מ"מ לענין קליטת מזבח דלא ירדו שייך למילף מחוץ לפנים [שאם עלה לא ירד] כגון למעלה למטה למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו דמי וכיון דקלטיה מזבח לענין דלא ירדו ממילא שמעינן דלא יאספו. ותדע מדפליג ר"י גבי ניתז דמה מן הצואר על הרצפה ואמר התם ירדו וגבי חוץ בפנים מודה דלא ירדו (לשון מהר"פ ז"ל):

כאליה דמי והא קא מחשב מאכילת מזבח לאדם אמר שמואל הא מני [א]ר' אליעזר היא דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם ומאכילת אדם לאכילת מזבח [ב]דתנן השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל במאי אוקימתא כר"א אימא סיפא [ג]זה הכלל כל השוחט והמקבל והמוליך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא אתאן לרבנן רישא ר' אליעזר וסיפא רבנן אמר ליה אין א] רב הונא אמר עור אליה לאו כאליה דמי אמר רבא ב] מ"ט דרב הונא [1]חלבו האליה ולא עור האליה רב חסדא אמר לעולם עור האליה כאליה דמי והכא במאי עסקינן באליה של גדי כולהו כשמואל לא אמרי רישא ר"א וסיפא רבנן לא מוקמי כרב הונא לא אמרי עור אליה כאליה דמי קא משמע להו כרב חסדא מאי טעמא לא אמרי מאי קמ"ל עור אליה כאליה דמי תנינא [ד]ואלו שעורותיהן כבשרן [א]עור שתחת האליה ורב חסדא איצטריך סד"א ה"מ לענין טומאה דרכיך מצטרף אבל הכא אימא [ה][2]למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין ולא עבידי מלכים דאכלי הכי אימא לא קמ"ל מיתיבי [ו][ב]השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת אלעזר בן יהודה איש אבלי' אומר משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עיכום אומר משום ר' שמעון אחד עור בית הפרסות ג] בהמה ד] דקה ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור שתחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה ואלו שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת עולה אין אבל זבח לא בשלמא לרב הונא היינו דקתני עולה אלא לרב חסדא מאי איריא דתני עולה ליתני זבח אמר לך רב חסדא איבעית אימא באליה של גדי ואיבעית אימא תני זבח: פסול ואין בו כרת כו': מנה"מ אמר שמואל תרי קראי כתיבי מאי היא אמר רבה [3]שלישי [ז]זהו חוץ לזמנו פיגול זהו חוץ למקומו והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים ה] זהו חוץ לזמנו ולמעוטי חוץ למקומו ואימא והנפש האוכלת ממנו זהו חוץ למקומו ולמעוטי חוץ לזמנו מסתברא חוץ לזמנו עדיף דפתח ביה אדרבה חוץ למקומו עדיף דסמיך ליה אלא אמר אביי כי אתא רב יצחק בר אבדימי [אמר רב] ו] סמיך [ח]אדתני תנא כשהוא אומר [4]שלישי בפרשת קדושים תהיו שאין ת"ל שהרי כבר נאמר [3]ואם האכל יאכל מבשר זבח (א) השלמים ביום השלישי

כאליה דמי. ואפילו לענין הקטרה ובשלמי כבש שאלייתו קריבה נמי העור ז] קרב כי היכי דלענין אכילה חשיב ליה בשר לענין מצות הקטרתו נמי בשר הוא וקתני מתני' דכי שחיט שלמים לאכול עור האליה בחוץ או למחר הויא מחשבה ואע"ג דחישב מאכילת מזבח לאדם: **רבי אליעזר היא.** לקמן בפ' כל הפסולים (דף לה.): **לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** כגון אימורים או חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ולהקטיר.** חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **דבר שאין דרכו להקטיר.** כגון בשר: **לאכול דבר שדרכו לאכול.** בשר: **שדרכו להקטיר.** אימורין. אבל אם חישב להקטיר בשר למחר או לאכול אימורין למחר כשר שאין מחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם: **לאו כאליה דמי.** לענין מצות הקטרתו הוא דמעטיה קרא כדמפרש רבה ח]. חלבו האליה תמימה גבי הקטרת אליה כתיב ופריש בהדיא חלב ולא עור: **והכא במאי עסקינן.** מתני' דחשיב ליה אכילת אדם באליה של גדי שאינה קריבה כדאמרן בפ"ק (לעיל דף ט.) לימד על העז שאינה טעונה אליה: **מאי קמ"ל.** תנא דמתני' אי באליה של גדי קאי אי אמרת בשלמא בשל כבש קמ"ל לשמואל דמחשבין מאכילת אדם למזבח ט] ומאכילת מזבח לאכילת אדם כרבי אליעזר ולרב הונא דמוקי לה כרבנן אשמעינן תנא דידן דעור אליה לאו כאליה דמי להקטירו אלא לרב חסדא למה לי למתנייה אי לאשמועינן דעור אליה לענין אכילת אדם כאליה דמי וכי חשיב עליה לאוכלו למחר כאילו חישב על כזית מבשרו הואיל ורכיך וחזי לאכילה: **תנינא.** בשחיטת חולין: **ואלו שעורותיהן כבשרן.** לטמא טומאת נבילות וקחשיב עור האליה: **מלטרף.** לטמא טומאת אוכלין בכביצה או טומאת נבילות בכזית: **אבל הכא.** לענין קדשים כתיב גבי מתנות כהונה לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה (במדבר יח) והיינו לגדולה כדמתרגמינן לרבו ללמד שיהו אוכלין אותן דרך אכילת מלכים המשוחים ולא עבידי מלכים דאכלי עור אימא לא תהא מחשבה: **עגל הרך.** מפרש בהעור והרוטב [ט] כל שנתו: **להביא עור בית הבושת.** של נקבה וזה לבדו יש לך להביא עוד יא] אבל קדשים מכל השנויים שם: **עור** יב] **בית הפרסות.** [י] מן הארכובה ולמטה: **חוץ למקומו.** אם שחט ע"מ לאכול יג] מאחת מאלו חוץ למקומו: **עולה אין.** גבי עולה הוא דתנא מחשבת הקטרת עור אליה דפסלה: **אבל זבח.** סתמא לא קתני שמע מינה אין מחשבת הקטרה מועלת בעור האליה בשאר זבחים: **לרב הונא.** דאמר בהדיא מעטיה קרא גבי אליה יד] דנהוי אימורין אבל גבי עולה לא אימעיט דכתיב [כ] הנתחים ועור האליה בשר הוא: **אלא לרב חסדא.** דאמר גבי אליית אימורין עור נמי קרב ליתני זבח סתמא: **איבעית אימא.** הך מתני' נמי באליה של גדי ולא מיתני ליה זבח באליה במחשבת הקטרה אלא במחשבת אכילת אדם כי מתני': **מנהני מילי.** דמחשבת חוץ לזמנו טו] וחוץ למקומו פוסלת טז] וענוש כרת באכילה זאת שחישב עליו חוץ לזמנו: **תרי קראי כתיבי.** חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: **שלישי.** אם האכל יאכל מבשר זבח (ב) השלמים ביום השלישי (ויקרא ז) ומוקים ליה תנא לקמן [כט.] במחשב בשעת עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: **זה חוץ לזמנו.** דשלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא: **פגול.** דכתיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא אמחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו [על הרצפה או] ע"מ לערבו בדם הפסולין יז] דדמי לחוץ לזמנו קמרבי בהאי קרא וחוץ למחילה דמי לחוץ לזמן: **ממנו.** משמע דלא קאי אעונה יח] תשא דנפקא לן מינייה כרת אלא אחד מינייהו דאחד משמע ולא שנים מדלא כתיב האוכלת ולשתוק יט]: **למעוטי.** דממנו מיעוטא הוא: **עדיף.** לאוקומי כרת עליה: **דסמיך ליה.** דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ביה חוץ למקומו: **כשהוא אומר שלישי בפרשת קדושים תהיו.** קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה (ויקרא יט): **תנהו** כ] **לחוץ למקומו.** דבאוכל ממש ביום השלישי ליכא לאוקמא דהא כתיב לא ירצה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשב בשעת עבודה ע"מ כן קאמר:

אם

אמר שמואל הא מני ר' אליעזר היא. וסבר לה כההוא תנא דאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף יז.) דלר' אליעזר הוי בכרת ולא סבר לה כרבי ירמיה דמוקי בסוף פירקין (דף לא:) סיפא כרבי אליעזר דלא תיקשי רישא וסיפא כר' אליעזר ומליעתא כרבנן וא"ת לרבי אליעזר מאי איריא עור האליה אפילו אליה נמי ואי לאשמועינן עור כא] האליה כבשר תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן כדפריך בסמוך וי"ל כיון דעיקרה אתא לאשמועינן כר' אליעזר אין לחוש אי אגב אורחיה אשמועינן דעור כבשר אע"ג דתנינא דאשכחן כב] בשמעתא קמייתא דברכות (דף ג.) דפריך וליתני לאת הכוכבים ומשני מילתא אגב אורחיה קמ"ל דכפרה לא מעכבא אע"ג דתנינא במסכת נגעים (פי"ד מ"ג) העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים [ל]: **תנינא אלו שעורותיהן כבשרן.** הקשה ה"ר יעקב מאורליינש טובא קמ"ל דבפ' העור והרוטב (חולין דף קכב:) אמרינן אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה גבי עור הראש של עגל הרך דפליגי רבנן משום דסופו להקשות כג] ועור האליה הוי לכ"ע כבשר ועוד קשה היכי דייק מעור הראש דיחידאה היא מברייתא דאלעזר בן יהודה הא כד] פשיטא לן מדפריך תנינא הא קחשיב עור האליה דהוי לכולי עלמא כבשר: **להביא עור של בית הבושת.** פי' בקונטרס וזה לבדו יש לך עוד יא] להביא אבל קדשים מכל השנויים שם ותימה הא איכא נמי עור השליל ופי' בקונטרס בחולין (דף נו.) דלא חשיב שליל משום דאינו נוהג בעולה ותימה והרי כה] בית הבושת דאין נוהג בעולה ונראה דלא קתני שליל משום דאמר פרק כל הפסולין (לקמן דף לה.) דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח ולא קאמר להביא כו] אלא דבר שאינו לגמרי בעולה ומשום דמיירי ברייתא בעולה לא תנא בית הבושת בהדיא וקאמר להביא [מ]: **בשלמא לרב הונא היינו דקתני עולה.** תימה דבתוספתא קתני זבח וי"ל דרב הונא הוה מוקי לה כרבי אליעזר דאמר מחשבין מאכילת מזבח כז] לאדם: **אלא לרב חסדא מאי איריא דקתני עולה ליתני זבח.** לשמואל לא מקשה למה לי למיתני עולה ליתני זבח דאי תני זבח הוה מוקמינן ליה כרבי אליעזר:

עין משפט נר מצוה

קיד א מיי' פ"א מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ט:
ב מיי' פרק י"ד מהלכות פסה"מ הלכה ז:

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב: ויקרא ג, ט
2. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל אַהֲרֹן וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ אֶת מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתָי לְכָל קָדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה וּלְבָנֶיךָ לְחָק עוֹלָם: במדבר יח, ח
3. וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז, יח
4. וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה: ויקרא יט, ז

מוסף רש"י

כל השוחט והמקבל כו'. או זו או זו: **דבר שדרכו להקטיר.** אימורין, כדילפינן לעיל דשתי אכילות מפגלות ובלבד דליחשיב עלייהו להאכילו למחר לראוי להן, אימורין למזבח בשר לאדם (לקמן כט:). **שעורותיהן כבשרן.** מטמאין כבשרן: **עור שתחת האליה.** עור הזנב מתחת מקום שאין שיער מפני שהוא רך (חולין קכב.). **למשחה לגדולה.** במתנות כהונה כתיב בויקח קרח לך נתתים למשחה, כל מתנות שנתתי לך בכהונתך נתתי לך לגדולה, כדמתרגמינן לרבותא (שם קלב:). בקדשים בעינן שמחה וגדולה, דכתיב לך נתתים למשחה, כדרך שהמלכים אוכלים (יומא יד.). **איבלים.** כפר: **עיכום.** בסמ"ך (חולין נה:). **עור בית הפרסות.** כעין שחותכין הרגלים, וכל אותו העור רך הוא (שם קכב.) **עגל הרך.** מפרש בהעור והרוטב כל זמן שיונק (שם נה:) **להביא עור בית הבושת.** בית הרחם של נקיבה (שם קכב.). להכי מפרש ואמר להביא עור בית הבושת, משום דאין להביא אלא זה לבדו, שהרי כל המנויין שם הראויין להיות בעולה שנויין כאן חוץ מזה, עור השליל אינו ראוי להיות בעולה דאין שליל לזכרים (שם נו.):

שיטה מקובצת

הא מני ר' אליעזר היא. וא"ת א"כ מאי איריא עור האליה אפי' האליה עצמה נמי. ואי לאשמועינן דעור האליה כאליה דמי, תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן כדפריך בסמוך. ונראה לפרש הואיל ועיקר בבא אתא לאשמועינן כר"א אגב אורחיה אשמועינן דעור האליה כאליה דמי אע"ג דשמעינן לה במקום אחר (תו"ח): **תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן.** הקשה הר"ר יעקב מאורליינש מאי מייתי מאותה משנה הא אמרי' בחולין (דף קכב:) אל תקניטני בלשון יחיד (שונה) אני [שונה] אותה, וי"ל דהא דקאמר התם דהוי כיחידאה קאי על עור הראש של עגל הרך דפליגי רבנן עליה משום שסופה להקשות אבל עור האליה לכ"ע הוי כבשר (תו"ח): **תוד"ה להביא וכו'** ונראה דלא קתני שליל משום כו' דפיגל בשליל לא נתפגל הזבח. והואיל ולא הוי פיגול לגמרי כשלמים שייריה, אבל בית הבושת דינו ממש כשלמים דאם נתפגל בית הבושת נתפגל הזבח (מהר"פ):

מסורת הש"ס

א) לקמן לא:, ב) לקמן לה., ג) לקמן כט: מנחות יב. ע"ש, ד) שבת קז. חולין נה: קכב. נדה נה. ירוש' שבת פי"ד ה"א, פסחים פ"ז הי"א, סנהדרין פ"ח ה"ב, ה) [לקמן לא. סוטה טו. חולין קלג.] ירוש' תרומות פ"ה ה"א, בכורים פ"ב ה"א, ו) [תוספ' פ"ב ה"ב ע"ש חולין נה:], ז) [לעיל יד.], ח) ת"כ צו פי"ג ה"ב, קדושים פ"א ה"ד, ט) חולין קכב., י) שם:, כ) ויקרא א ח, ל) [וע"ע תו' מנחות לג. ד"ה הכל ביתר ביאור], מ) [וע' היטב תו' חולין נו. ד"ה להביא]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מבשר זבח שלמיו ביום השלישי: (ב) רש"י ד"ה שלישי וכו' זבח שלמיו ביום:

שינויי נוסחאות

א] אין רישא ר' אליעזר וסיפא רבנן (כתה"י, פרי"ד, ש"מ): ב] נ"א רבה (*ש"מ וכ"ה ברש"י): ג] בכל כתה"י ודפו"י פרסות, וכן הוא ישר (דק"ס). [אבל לפי הגהת הגר"א באות שאח"ז נדל"ל הפרסות]: ד] בהמה דקה נמחק וליתא בחולין (הג' הגר"א ורש"ש). ויעב"ץ מוחק תיבת דקה: ה] שנים ואיזה זה זהו כו' (ש"מ ופרי"ד): ו] דלא גרסי' אמר רבא מוכח בכמה דוכתי, עי' יבמות ג ע"א ובתוס' שם ד"ה אמר ובחולין קי ע"א ובתוס' שם ד"ה איכא דמוכח כן. אמנם אחר העיון בכל הנהו תוספות הנ"ל מוכח דגם אמר רב לא היה גרסתם ע"ש (הגרי"ב). וגי' ש"מ ובה"ז רבה, ורש"ש כ' דנ"ל לגרוס שמואל: ז] העור נמי (ש"מ): ח] בגליון גרס רבא. וע' לעיל אות ב: ט] לאכילת מזבח (ש"מ): יא] תיבת עוד נמחק (בה"ז). וכ"ה בכי"י. וא"ק גורס עור. וכ"ה בכי"פ. ובתוס' כלפנינו: יב] דבור זה שייך לעיל קודם ד"ה עגל הרך (ש"מ): יג] נ"ל להקטיר (רש"ש): יד] בכי"פ גבי אכילת אימורין. [ובד"ו גבי אלית אימורין]: טו] נ"א לזמנו פוסלת וענוש כרת באכילתו ואת שחישב עליו חוץ למקומו פוסלת ואין בו כרת. גי' הר"פ ברש"י שלו (ש"מ. וכעי"ז בגליון): טז] פוסלות (שמכ"י): יז] הפסולין דמסברא דומיא דשלישי דהיינו חוץ לזמנו קמרבי כו' (ש"מ): יח] נ"ל עונה (שמכ"י): יט] ולשתוק ולמעוטי אתא דממנו כו' כצ"ל והד"א (ש"מ): כ] תנהו ענין (כתה"י). ודבור זה שייך לע"ב [אך סדר הדבורים לא אתי שפיר וצ"ע]: כא] דעור (ש"מ): כב] כדאשכחן בריש יבמות ובשמעתא קמייתא (ש"מ): כג] להקשות וקמ"ל הכא דעור האליה כצ"ל וכ"ה בס"י (צ"ק). ועי' ש"מ בחידושים: כד] הא פשיטא לן מדפריך תנינא. תיבות אלו נמחקות (ש"מ). נ"א הא קחשיב עור האליה ופשיטא לן מדפריך תנינא דהוי לכו"ע כבשר (גליון). ועי' צ"ק ופ"מ: כה] והרי חשיב בית (ש"מ): כו] להביא דבר שאינו נוהג לגמרי אפילו בשלמים ומשום דמיירי כו' כצ"ל (צ"ק והגרי"א חבר). ועי' ש"מ בחידושים: כז] לכאורה צ"ל מאדם למזבח דלר"ה עור אליה לאכילה גבי זבח ובמחשב להקטיר הוי מאדם למזבח (ח"ש עע"ש. ועי' קר"א):